

Zarządzanie ryzykiem kluczem do stabilizacji pozycji każdej firmy na rynku

I. Zarządzanie ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem stało się kluczowym czynnikiem konkurencyjności i rozwoju przedsiębiorstw. Globalizacja rynków, postęp technologiczny – zwłaszcza w obszarze technologii informacyjnych – oraz zacieranie się granic państwowych zwiększyły intensywność konkurencji i uwypukliły znaczenie ryzyka, wynikającego z rosnącej niepewności rynkowej.

Współczesne warunki gospodarcze umożliwiły identyfikację różnych rodzajów ryzyka i ich wzajemnych zależności. Zacieranie granic między rynkami finansowymi a innymi obszarami gospodarki sprawiło, że różnice między typami ryzyka uległy rozmyciu. Opis i klasyfikacja ryzyk stały się trudniejsze, a ich przypisywanie do konkretnych sektorów coraz mniej precyzyjne. Elementy ryzyka charakterystyczne dla jednego sektora, np. kredytowego w bankowości, wpływają także na inne obszary działalności, jak przemysł. Zarządzanie ryzykiem, takim jak kredytowe, rynkowe czy płynności, wymaga od przedsiębiorstw kompetencji i metod porównywalnych do tych stosowanych w instytucjach finansowych.

W ostatnich latach nastąpił dynamiczny rozwój technik finansowych i innowacji służących kontroli ryzyka. Banki oraz inne instytucje finansowe, pod presją regulacji i wymogów kapitałowych, wypracowały zaawansowane modele pomiaru oraz zintegrowane systemy zarządzania ryzykiem. Obecnie takie podejście jest standardem również w przedsiębiorstwach spoza sektora finansowego. Ocena wiarygodności kredytowej, istotna

dla każdej firmy pragnącej utrzymać konkurencyjność, opiera się na kryteriach podobnych do tych stosowanych przez agencje ratingowe i regulatorów rynków finansowych. Zintegrowane zarządzanie ryzykiem zyskuje na znaczeniu w kontekście maksymalizacji wartości dla akcjonariuszy (Shareholder Value), wymagając optymalizacji ryzyka w relacji do oczekiwanego zwrotu.

Współczesne zarządzanie ryzykiem skupia się nie na jego eliminacji, ale na świadomym podejmowaniu ryzyka, które jest poddawane ocenie i wycenie. W dobrze zarządzanych firmach ryzyko operacyjne podlega maksymalnemu ograniczeniu, natomiast głównym źródłem zysków jest ryzyko związane z podstawową działalnością firmy (np. kredytowe w banku, biznesowe u producenta). Niemniej, zarządzanie wszystkimi rodzajami ryzyka pozostaje obowiązkiem każdej organizacji.

Zarządzanie ryzykiem nie oznacza jego unikania, lecz efektywne szacowanie i zapewnienie odpowiedniego zwrotu względem jego poziomu. W niektórych przypadkach może się jednak okazać, że działalność obciążona ryzykiem przynosi zbyt niski dochód w stosunku do wielkości kapitału potrzebnego na jego pokrycie.

II. Ryzyko związane z ograniczoną przewidywalnością

Ryzyko jest nieodłącznie związane z ograniczoną przewidywalnością oraz możliwością poniesienia strat. Straty te mogą przybierać formę rzeczywistych ubytków finansowych lub braku realizacji oczekiwanych korzyści. Współczesne podejście do zarządzania ryzykiem opiera się na solidnych podstawach teoretycznych i praktycznych, umożliwiających zarówno pomiar różnych rodzajów ryzyka, jak i ich zintegrowaną kontrolę. Jednym z najczęściej stosowanych narzędzi jest VaR (Value at Risk). Choć zarządzanie ryzykiem niesie ze sobą wiele korzyści, należy uwzględnić jego ograniczenia wynikające z czynników obiektywnych i subiektywnych:

1. Zależność od danych historycznych

Zarządzanie ryzykiem opiera się na analizie przeszłych zdarzeń w celu przewidywania przyszłości. Kluczowe jest więc gromadzenie szerokiego zakresu dokładnych danych historycznych oraz ich efektywne przetwarzanie. Niestety, dynamicznie zmieniający się rynek oraz stosunkowo krótka historia gospodarcza w Polsce stanowią znaczące wyzwania. Dodatkowo wiele firm nie dysponuje odpowiednim poziomem organizacji i technologii informatycznych, które umożliwiałyby systematyczne zbieranie i analizę danych. Dlatego konieczne są szybkie działania w tym zakresie.

2. Ograniczenia organizacyjne i psychologiczne

Podejście do zarządzania biznesem w kontekście ryzyka zyskuje popularność na świecie, czego przykładem jest działalność Światowego Stowarzyszenia Menedżerów Zarządzania Ryzykiem (GARP). Powstało ono w 1996 roku i zrzesza blisko 10 tys. członków. W Polsce oddział GARP działa dynamicznie, jednak zarządzanie ryzykiem nie zawsze znajduje zrozumienie wśród najwyższej kadry kierowniczej. Przyczyną jest m.in. konieczność ponoszenia inwestycji, reorganizacji działalności oraz ograniczeń wynikających z wdrożenia tej metodologii. Paradoksalnie, odpowiednie zarządzanie ryzykiem może pozwolić na kontrolowane zwiększenie jego poziomu, co z kolei prowadzi do dodatkowych zysków. Jednak świadomość tych korzyści wciąż jest niewystarczająca, a bariery psychologiczne oraz organizacyjne pozostają znaczącymi przeszkodami.

Porównania związane z ryzykiem i płynnością finansową:

- **Ryzyko cenowe:** Brak płynności przypomina sytuację osoby stojącej na torach przed nadjeżdżającym pociągiem – widzi zagrożenie, ale nie ma czasu na reakcję.
- **Planowanie awaryjne:** Przygotowania finansowe na wypadek

nieprzewidzianych okoliczności są jak ćwiczenia przeciwpożarowe – poważne podejście jest niezbędne, by osiągnąć skuteczność.

- **Codzienna płynność:** Jest ważniejsza od dochodów, ponieważ brak płynności może prowadzić do zakończenia działalności firmy.
- **Koszt płynności:** Płynność ma swoją cenę, lecz jej brak może być znacznie bardziej kosztowny – w skrajnych przypadkach oznacza koniec funkcjonowania firmy.
- **Korzystanie z płynności:** Po płynność na rynku warto sięgać, gdy warunki są sprzyjające, a nie w sytuacji przymusu.

III. Zainteresowanie zarządzaniem ryzykiem

Rosnące zainteresowanie zarządzaniem ryzykiem wynika w dużej mierze z głośnych przypadków strat i upadków przedsiębiorstw, szeroko analizowanych w mediach branżowych. Mimo rozwoju teorii i zwiększonej uwagi praktyków, nawet doświadczeni inwestorzy i firmy nadal ponoszą nieoczekiwane i niszczące straty. Przykłady takie jak bank Barings, firma Metallgesellschaft czy fundusz Long-Term Capital Management pokazują, że straty liczone w miliardach dolarów były wynikiem niedostosowania technik zarządzania ryzykiem do rodzaju i skali zagrożeń. W takich przypadkach często zawodzi zarządzanie ryzykiem operacyjnym, zwanym ryzykiem ludzi i maszyn. Dotyczy ono odstępstw od norm i niezawodności procedur oraz procesów.

Ryzyko operacyjne dotyka każdej organizacji, a jego szczególna odmiana wymaga szczególnej uwagi i wiedzy. Jest to ryzyko związane z wykorzystywaniem zaawansowanych, wzajemnie powiązanych systemów informatycznych. Może ono wynikać z niedostosowania oprogramowania do działalności firmy, usterek technicznych, błędów ludzkich, świadomych działań destrukcyjnych, niedostatecznych procedur bezpieczeństwa czy

awarii.

Rozwiązaniem dla tych wyzwań jest wdrożenie nowoczesnego audytu wewnętrznego oraz skutecznej kontroli w organizacji. Zarządzanie ryzykiem nie może funkcjonować bez przypisania odpowiedniego znaczenia profesjonalnemu audytowi wewnętrznemu.

Wartościowe spostrzeżenia dotyczące kontroli wewnętrznej:

- **Znaczenie audytu:** Sprawny audyt i skuteczna kontrola wewnętrzna budują reputację firmy i zwiększają jej wartość w oczach akcjonariuszy.
- **Koszty kontroli:** Oszczędzanie na wydatkach na kontrolę wewnętrzną może prowadzić do nieodwracalnych strat. Firmy dotknięte skutkami słabej kontroli chętnie zainwestowałyby znacznie więcej, by uniknąć negatywnych konsekwencji.
- **Brak wyjątków:** Mechanizmy kontroli wewnętrznej muszą obowiązywać każdego w organizacji, bez względu na stanowisko czy relacje osobiste. Zasada „żadnych wyjątków” powinna być fundamentem działania firmy.

W serwisie dyplom.com.pl prezentujemy obronione prace dyplomowe, które mogą służyć za wzór do napisania własnej pracy - gdyby potrzebowali jeszcze Państwo konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](https://pisanieprac.pl) - fachowa pomoc w pisaniu prac.